

ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ ΦΟΡΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τό Λαογραφικό Ιστορικό Μουσείο Λάρισας ιδρύεται στά 1973, όταν μά συντροφιά μέ ντόπια καταγωγή, παιδεία καί σεβασμό γιά τόν τόπο, τίν παράδοση καί τίν ιστορία του συνειδητοποιεί τίν ανάγκη τής συλλογής λαογραφικού καί ιστορικού ύλικού τόσο από τίν ίδια τίν πόλη τής Λάρισας όσο καί από τίν ευρύτερη περιοχή. Πρωτεργάτες τής προσπάθειας αὐτῆς εἶναι ὁ Γιώργος καί ἡ Λένα Γουργιώτη.

Οἱ συλλογές τοῦ Μουσείου σήμερα περιλαμβάνουν πάνω ἀπό 20.000 ἀντικείμενα, καθώς καί πλούσιο ιστορικό καί φωτογραφικό ἀρχεῖο. Μέ ἔμφαση στήν συγκέντρωση, τίν μελέτη καί τίν προβολή ύλικῶν καί ἄυλων τεκμηρίων τοῦ νεότερου πολιτισμοῦ στή Λάρισα καί τή Θεσσαλία, σύντομα τό Μουσείο ἀναδεικνύεται σέ ἕνα ἀπό τά σημαντικότερα Μουσεία τής ἑλληνικῆς περιφέρειας καί τής χώρας.

Τό Μουσείο, ἴδρυμα πολιτισμοῦ καί ὑψηλῆς παιδείας, στά 50 χρόνια λειτουργίας του, παρεμβαίνει ἐνεργά στά πολιτιστικά τεκταινόμενα τής πόλης καί τής Περιφέρειας. Πέρα ἀπό τίν μόνιμη ἔκθεση, στό Μουσείο ὁργανώνονται περιοδικές ἐκθέσεις μέ θέματα πού ἀφοροῦν στόν ἑλληνικό παραδοσιακό καί ἀστικό πολιτισμό τής Θεσσαλίας καθώς καί ποικίλες ἐπιστημονικές δράσεις. Πλέον τό Μουσείο ἀποτελεῖ σημεῖο ἀναφορᾶς γιά τίν πόλη καί τίν ευρύτερη περιοχή, καθώς μέ τίν ὑπαρξη καί τίς δραστηριότητές του καλύπτεται τό κενό στήν γνώση καί τίν τεκμηριωμένη ἀντίληψη τοῦ παρελθόντος γιά ὁλόκληρη τίν Θεσσαλία.

Πέραν τής ἐπιστημονικῆς του διάστασης, τό ΛΙΜΑ ὑλοποιεῖ ἕνα πολυσήμαντο ἔργο στόν τομέα τής μουσειακῆς ἀγωγῆς. Ἡ ἀείμνηστη ἰδρύτριά του Λένα Γουργιώτη, πρωτοπόρος γιά τή ἐποχή, ὑποδέχεται τίς πρῶτες ομάδες

μαθητών στην πρώτη έκθεση λαογραφικού ύλικού που στεγάζεται στο ισόγειο του Δημαρχείου της πόλης. Μέ αυτόν τον τρόπο ουσιαστικά εισάγει στην Λάρισα ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1970, την μουσειακή αγωγή, ένα νέο είδος μί τυπικής εκπαίδευσης, με εκπαιδευτικές ξεναγήσεις σε παιδιά και μιά πρώτη βιωματική προσέγγιση των αντικειμένων.

Από τό 1988 οργανώνεται στο ΛΙΜΛ τό τμήμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων που αναπτύσσει για τά δεδομένα της εποχής σπουδαία εκπαιδευτική δραστηριότητα με εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε μαθητές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Καλλιεργείται και εξελίσσεται με ξεναγήσεις γενικές ή μονογραφικές στον χώρο του Μουσείου και κάποια ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα που πραγματοποιούνται κατόπιν συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς.

Τά εκπαιδευτικά προγράμματα αφορούν σε θέματα σχετιζόμενα με την παραδοσιακή ζωή, την τέχνη και τίς τεχνικές, την τοπική ιστορία, τόν έθιμικό κύκλο, τό έορταστικό μινολόγιο κ.ά. Η γνωστική διαδικασία επιτυγχάνεται με την προσωπική συμμετοχή των παιδιών στην ανάπτυξη του θέματος μέσα από μία σειρά δημιουργικών δραστηριοτήτων: κατασκευές με διάφορα ύλικά, ζωγραφική, συνθέσεις κολλάζ, μουσική, συμπλήρωση δεδομένων σε φυλλάδια έργασίας ανάλογα με τόν ιδιαίτερο χαρακτήρα του θέματος.

Τό Μουσείο τά χρόνια αυτά συμμετέχει επιπλέον στο πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ (για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση) καθώς και στα ΕΘΝΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ (για όλες τίς βαθμίδες της εκπαίδευσης). Στην πραγματικότητα, αριθμητικά υπερτερούν τά εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με δεδομένη την άνεση χρόνου στο ώρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων στην πρωτοβάθμια σε σχέση με τί δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Στό διάστημα 1988-2000, τό Μουσείο με τά εκπαιδευτικά του προγράμματα-

τα, «μεγαλώνει» αρκετά παιδιά και αποκτᾶ πολλούς νεαρούς φίλους που με προθυμία, ἔφηβοι πιά, προσφέρουν ἐθελοντικά τὴν συνδρομὴ τους στὰ νέα προγράμματα.

Ἡ σύνδεση μουσείου-σχολείου ἐπιτυγχάνεται ἐπίσης καὶ μετὰ τὴν διακίνηση στὰ σχολεῖα τριῶν μουσειοσκευῶν μετὰ ἐκπαιδευτικὸ ὕλικό μετὰ θέματα ἀπὸ τὴν Θεσσαλικὴ παράδοση.

Μετὰ ἰσχυρὴ πίστη στὴν ἀξία τοῦ «Μουσείου» ὡς παιδευτικοῦ μέσου καὶ στὰ ὄφελᾶ που προκύπτουν ἀπὸ τὴν συνεργασία Μουσείου-Σχολείου τὸ Λαογραφικὸ Ἱστορικὸ Μοῦσεῖο συνεχίζει καὶ τίς ἐπόμενες δεκαετίες καὶ ὀργανώνει τὴν ἐκπαιδευτικὴ του πολιτικὴ, στοχεύοντας: α) νὰ γνωρίσει στὰ παιδιά τὴν Ἑλληνικὴ Παράδοση μετὰ τὸ «μουσεῖο» ὡς συνδετικὸ κρίκο ἀνάμεσα στὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον β) νὰ καλλιεργήσει στὰ παιδιά τὴν ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν μαγικὸ κόσμον τῶν Μουσείων. Ἡ ἐξοικείωση αὐτὴ εἰκάζεται ὅτι θὰ δημιουργήσει ὄρμους ἐνήλικες ἐπισκέπτες γ) νὰ ἀναπτύξει τὴν συγκριτικὴ, ἀφαιρετικὴ, ἀξιολογικὴ ἰκανότητα τῶν παιδιῶν καὶ νὰ κεντρίσει τὴν παρατηρητικότητά τους δ) νὰ προτρέψει τὰ παιδιά νὰ ἀναζητοῦν ἀνάλογες ἐμπειρίες μετὰ τὴν ἐπίσκεψή τους στὸ Μοῦσεῖο ἢ νὰ ἐπανερχοῦν σὲ αὐτό, καὶ ε) νὰ καλλιεργήσει τὴν προσωπικὴ εὐθύνη καὶ τὸν σεβασμὸ στὴν κληρονομιά τοῦ παρελθόντος.

Σήμερα, τὸ ΛΙΜΛ ἔχει πλέον ταυτιστεῖ μετὰ ἐκθέσεις ὑψηλῶν προδιαγραφῶν, μετὰ ἐκπαιδευτικὲς δράσεις, μετὰ ἐρευνητικὰ προγράμματα, πραγματοποιώντας μιὰ ἀνοικτὴ συνομιλία μετὰ ἐπιστημονικοὺς καὶ ἐκπαιδευτικοὺς φορεῖς ὄχι μόνον τῆς Λάρισας ἀλλὰ καὶ τῆς χώρας. Τὸ ΛΙΜΛ μετὰ ἀπὸ δράσεις ἐξωστρέφειας καὶ ποικίλες συνέργειες προσκαλεῖ κάθε φορὰ διαφορετικὲς ὁμάδες κοινῶ μετὰ σκοπὸ νὰ γνωρίσουν τίς συλλογές του καὶ νὰ ἔρθουν σὲ ἐπαφὴ μετὰ τὴν ἱστορία τῆς Λάρισας, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς Θεσσαλίας.

Ἐνα ἀπὸ τὰ σημαντικότερα μέσα ὑλοποίησης τῆς ἐπικοινωνιακῆς πολιτικῆς τοῦ ΛΙΜΛ σήμερα εἶναι οἱ ἐκπαιδευτικὲς δράσεις που πραγματοποιεῖ γιὰ διάφορες ὁμάδες κοινῶ. Πιὸ συγκεκριμένα, τὸ μουσεῖο ὀργανώνει γιὰ μα-

θητές όλων των επιπέδων ξεναγήσεις, προγράμματα και δράσεις μουσειακής αγωγής εντός και εκτός των τειχών του. Σε καθημερινή βάση υποδέχεται ομάδες μαθητών που συμμετέχουν στα βιωματικά εργαστήρια παραδοσιακών τεχνικών. Οί μικροί επισκέπτες περιηγούνται στους χώρους του Μουσείου, βλέποντας μουσειακά αντικείμενα και εν συνεχεία επιστρατεύοντας την έμπνευσή τους τά αξιοποιούν βιωματικά.

Έκτός από τά μόνιμα εκπαιδευτικά προγράμματα τό ΛΙΜΑ οργανώνει επίσης προγράμματα και εργαστήρια για παιδιά με θέματα συναφή με τίς περιοδικές εκθέσεις του, καθώς και έθιμικού κύκλου.

Έπιπλέον, πραγματοποιεί εκπαιδευτικές δράσεις για οικογένειες τά Σαββατοκύριακα με θέματα σχετικά με εκθέματα, έθιμα, διεθνείς ημέρες κ.ά. Στόχος είναι γονείς και παιδιά νά περάσουν ένα δημιουργικό δίωρο με τούς γονείς τους στό Μουσείο, νά έμπνευστούν, νά ψυχαγωγηθούν και νά άλληλεπιδράσουν, βιώνοντας μιά μοναδική μουσειακή έμπειρία.

Παράλληλα, τό ΛΙΜΑ πραγματοποιεί διάφορες δράσεις διαγενεακής μάθησης, στοχεύοντας στην καλλιέργεια εκπαιδευτικής σχέσης μεταξύ διαφορετικών γενεών και ενδυναμώνοντας τήν ανάπτυξη κοινωνικής συνοχής και μείωσης του χάσματος των γενεών. Μέσα από τήν συνύπαρξη, συζήτηση και συνεργασία στό μουσείο, στόχος είναι οί πιο μεγάλοι νά μεταφέρουν τήν γνώση και τήν έμπειρία τους στους νεότερους αισθανόμενοι χρήσιμοι. Η άλληλεπίδραση των γενεών οδηγεί τά παιδιά στό νά ζήσουν στιγμές και νά μάθουν για παιχνίδια μιάς εποχής, μί βιομηχανικής, όποτε ή επίμονη αναζήτηση του παιχνιδιού όδήγησε στην ανακάλυψη και δημιουργία του.

Μιά άλλη πτυχή τής εκπαιδευτικής διάστασης του ΛΙΜΑ είναι και ή ευαισθησία που έπιδεικνύει στα θέματα εύάλωτων κοινωνικών ομάδων και ΑμεΑ. Τά τελευταία χρόνια σχεδιάζονται και υλοποιούνται προγράμματα για ειδικές ομάδες με στόχο τήν ανάπτυξη μιάς ουσιαστικής επικοινωνίας μαζί τους μέσα από έναλλακτικές προσεγγίσεις και βιωματικές έμπειρία. Μέ προσπάθεια νά

αλλάξει τις κυρίαρχες, συνήθως στερεοτυπικές, απόψεις των κοινωνιών και να συμβάλει στην κοινωνική ενσωμάτωση κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και ατόμων με αναπηρίες τό ΛΙΜΛ σχεδίασε τό 2016 τίν Ειδική Δράση γιά ΑμεΑ «Ένα Μουσείο γιά όλους». Στο πλαίσιο αυτό εκπαιδευτικά προγράμματα και βιοματικές δράσεις πραγματοποιούνται γιά όλους χωρίς εξαιρέσεις μέσα και έξω

από ΛΙΜΛ μέ σκοπό τίν κατάργηση κάθε μορφής ρατσισμού. Έτσι, μέσα από προγράμματα και βιοματικά έργαστήρια πού υλοποιούνται γιά ΑμεΑ, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, πρόσφυγες, ό κοινωνικός ρόλος του μουσείου επιβεβαιώνεται γιά μιά ακόμη φορά.

Μέ πίστη στην ιδέα της διά βίου μάθησης τό μουσείο συνιστά περιβάλλον εκπαίδευσης και γιά ενήλικες λόγω της δυνατότητας πού τούς παρέχει γιά αλληλεπίδραση στό πλαίσιο μιά εκπαιδευτικής ομάδας, αλλά και της ελευθερίας νά διαμορφώσουν τή δική τους γνώμη.

Στό πλαίσιο αυτό, πραγματοποιεί επιμορφωτικά σεμινάρια, βιοματικά έργαστήρια παραδοσιακών τεχνικών και άλλες δράσεις (πχ. sleepover γιά ενήλικες) μέ σκοπό αυτοί νά εμπλακούν βιοματικά στην διαδικασία του.

Ένα ξεχωριστό κεφάλαιο της αποστολής και της εκπαιδευτικής διάστασης του ΛΙΜΛ αποτελεί όπωσδήποτε ή αξιοποίηση της ολοκληρωμένης συλλογής ξυλότυπων και σταμπωτών πού διαθέτει και προέρχονται από τά τυποβιβλία του Τυρνάβου. Μιά παραδοσιακή τεχνική πού τό ΛΙΜΛ αναβιώνει μέσα από εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις, αλλά κυρίως μέσα από κύκλους σεμιναρίων και βιοματικών έργαστηρίων γιά ενήλικες πού πραγματοποιούνται στό μουσείο, μέ στάμπες, ψηφιακά αντίγραφα των μουσειακών και χημικές χρωστικές. Στόχος είναι όχι μόνο ή διάχυση της τεχνικής, αλλά και ή εκμάθησή της σε διαφορετικές ομάδες κοινού, μεταξύ αυτών και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, πού μπορούν νά τίν αξιοποιήσουν επαγγελματικά και μέ αυτόν τόν τρόπο νά γίνεται οργανωμένα ή παραγωγή σταμπωτών από τό ΛΙΜΛ, ως τό μοναδικό μουσείο πού επιστημονικά συνεχίζει τίν συγκεκριμένη τεχνική μέ τις κατευθύνσεις του ΥΠΠΟΑ.

Καθώς σήμερα είναι πιά αποδεκτό ότι ο πολιτισμός, σε όλες του τις διαστάσεις, δέν κληρονομείται μόνο, αλλά και διδάσκεται, τό ΔΙΜΛ σχεδιάζει και έκπονει έκπαιδευτικά προγράμματα για τόν λαϊκό πολιτισμό από διαφορετικές όπτικές και σε διαφορετικούς άξονες. Έπειτα από πενήντα χρόνια λειτουργίας και δράσης εισήγανε και καθιέρωσε στην πόλη της Λάρισας τήν μουσειακή έκπαίδευση αποδεικνύοντας πώς τό δίπολο μουσειο-σχολείο μπορεί νά λειτουργήσει ευεργετικά στην έκπαίδευση και τήν πολύπλευρη ανάπτυξη τών μαθητών. Ός ένας σύγχρονος πολιτιστικός όργανισμός πού συμβαδίζει μέ τά κελεύσματα της εποχής και αναπροσαρμόζεται συνεχώς στα έκάστοτε νέα δεδομένα αναδεικνύεται καθημερινά σε ένα «παράλληλο» έκπαιδευτικό πλαίσιο μέ ειδική ύποδομή και ευρείες δυνατότητες.